

ΟΙ ΙΣΛΑΝΔΟΙ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 84.

Ἡ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ὁλόκληρος εἶναι ἡφαιστίων σειρὰ, ἄλλων μὲν ἐσβεσμένων, ἄλλων δ' ἐνεργούντων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· τὸ χιμῶ της, σχεδὸν παντοῦ, ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὴν φθορὰν τεφρῶν, μύδρων, καὶ σκωριῶν. Θερμαὶ πηγαὶ πολυάριθμοι ἀναπέμπουσιν ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα παχείας στῆλας βραστοῦ ὕδατος, συναδευμένου μὲ πέτρας ευμεγέθεις, ὡς αἱ ἀπὸ τὴν κρατήρα ἡφαιστίου ἐξερευγόμεναι φλέγες. Τινὰ τῶν πολλῶν ὄρων, τῶν κατὰ πᾶσαν εὐρύθουνσιν διαπερνόντων τὴν νῆσον, εἶναι πάντοτε μὲ χιόνα καὶ μὲ πάγον ἐσχεπασμένα· αἱ δὲ μεταξὺ τῶν βουνῶν τῶν κοιλάδων εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖ στον ἐστρωμένοι ἀπὸ σκληρῆς, μαύρας γυνῆς ἡφαι

στεῖους ἴλας. Πολλὰ εἰς καταρρηγνύονται ὡς πάγου· αἱ χιόνος, κάποτε δὲ καὶ τῶν ὄρων αὐτῶν ἀποσπάσματα κατακυλίσονται εἰς τὴν πεδιάδα, χώνοντα τὰς υποκάτω καύσας ἢ ἀγροῖς. Οἱ σεισμοί, πρὸς τοῖτοις, εἶναι πάγ· οἱ, καὶ κατὰ καιροῖς, (ὡς ἔτυχεν τὸ 1755), τόσον σφοδροί, ὥστε ἀνατρέπονται οἰκίαι ὁλοκλήρου περιοχῆς, καὶ λόφοι διαρρηγνύονται. Τυφῶνες τρομεροί, ὄντες ἐπὶ πλὸν συχνοί, ἐπιφέρουν ὄχι μικρότερον ἀπὸ τοῖς σεισμοῖς ὄλεθρον.

Ἐξ τινὰ μέρη γίνονται μικραὶ τινες σημῶσαι, ἀρκευθοί, καὶ ἄλλοι θάμνοι, ἀλλὰ κατ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς νήσου δὲν υπάρχουν ἄγρια λόγου δ' ὄνδρα. Ὅπου ἐκλήθη ἀρχετὰ ἢ ἡφαιστῖος ἴλη, ἢ ἐπικαλύφθη μὲ φυτικὴν γῆν, τόσον ἐπὶ τῶν πεδιάδων ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων, χρησιμεύει πρὸς κτηνοτροφίαν καὶ οἷτω διατηροῦνται μεγάλα ποίμνια προβάτων, ἀπὸ τὰ ὅποια ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ἀλιείαν, κρίνεται κυρίως, ἢ δύνανται τις νὰ εἴπῃ καὶ ὁλοτελῆς, ἢ ἑπαρῆς τῶν κατοίκων.

Ἀγρια ζῶα κατ' εὐτυχίαν δὲν υπάρχουν ἐπὶ τῆς νήσου,

ἐκτὸς μὲν καὶ ἄλλω πικρῶν· ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπισκέψεις μεγάλων πολιτικῶν ἄρκτων, αἵτινες φέρονται εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῶν ἐπάνω εἰς ἀπεσπασμένα κομμάτια πάγου. Ἐὰν τὰ ζῶα ταῦτα κατορθώσωσιν ἀπόβασιν, προένοον γενικῶς μίαν ὄλεθρον εἰς τὰ πρόβατα. Πρὸς ἐμποδιστὸν τοῦτου εἶναι ἀγρυπνότατοι οἱ Ἰσλανδοί. Ὅποτεν ἦναι ὀλιγοστά τὰ πυροβόλα ἐξέρχονται εἰς τὸ π'λαγος μὲ τὰ μικρὰ τῶν αἰετυτικῶν πλοῖα, καὶ κτυποῦν τὰ ἐπερχόμενα θηρία μὲ λόγχας καὶ καμάκια. Ἐὰν δὲ φονευθῶσι καὶ πιαθῶσιν, αἱ ἄρκτοι αὗται δὲν εἶναι ὀλίγου ἄξια, δι· τι ταριχεύουν καὶ τρώγουν τὸ κρέας τῶν, καὶ κάμνουν σκεπάσματα ἐξαιρετὰ ἐκ τοῦ ὀρματος αὐτῶν. Τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ, ῥίπτοντα εἰς τὸ παράλιον αὐτῶν ποσότητας ξύλων ἐξ Ἀμερικῆς καὶ ἄλλα χόθεν, ἐπαυξάνουν τοὺς πόρους τῶν πενήτων Ἰσλανδῶν. Τὰ μεταχειρίζονται διὰ καύσιμον, καὶ πολλάκις αἱ μικραὶ κατοικίαι τῶν οἰκοδομοῦνται ἀπὸ τὰ πλωτὰ ξύλα ταῦτα. Γενικῶς ὅμως κτίζουν τοὺς οἴκους τῶν ἀπὸ μεγάλα κομμάτια λάβες τὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων διαστήματα γυμίζουσιν ἐπιμελῶς ἀπὸ βρίου, διὰ νὰ μὴν εἰσέρχεται τὸ ψῆχος. Αἱ στ' γαί των εἶναι ἀπὸ εἰδὸς τι βῶλων, τὰ δὲ παράθυρα, εἰς τόπον ναλίου, ἔχουν τὰς λεπτὰς μεμβράνας προβάτων ἢ ἀρνίων. Εἰς μικροῖς περιτραγμένους τόπους πλησίον τῶν ἀρχαίων τούτων κατοικεῖν καλλιεργῶν λάχανα, πετρολίον, σπανία, γογγύλια, μὲ τινὰς ἄλλας ῥίζας καὶ φυτὰ, καὶ κάμνουν λινον καὶ κονναβιν πρὸς ἐνδυμασίαν. Δ' ὄδρον ὀπωροφόρον δὲν γνωρίζεται κανὲν.

Ἐντὸς, εἶναι ἰλαρωτῆρα ἢ σκηνή· διότι ἐνῶ ἡ μικρὰ καὶ ὕψη εὐρίσκεται σχεδὸν χωμῆν εἰς τὴν χιόνα τοῦ χειμῶνος· αἱ σκότος καὶ ἐρήμωσις καλύπτουν τὴν γῆν, τὸ φῶς ἐνὸς λόχου ἄκτινο ὀλεῖ ἐπὶ τὴν σελίδα, ἐκ τῆς ἰποίας ἀναγινώσκει ὁ πατήρ εἰς τὴν οἰογόνειαν αὐτοῦ μαθήματα γνώσεως, θρησκείας, καὶ ἀρετῆς. Εἰς τὰς ἐσπερινὰς τὰ τας τακτικὰς ἀναγνώσεις ὁ οἰκοδεσπότης ἀρχίζει πάντοτε, ἑαυτοῦ δὲ τῶν λοιπῶν ἀκολουθεῖ κατὰ σειράν. Ἀκόμη καὶ εἰς τὸ δειστέμα τοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας ἡμεροαμάτου, ἐνῶ τινὲς καταγύονται εἰς τὸ νὰ κάμνωσι σκηνία ἀπὸ μαλλίον ἢ ἱππίους τρίχας, ἄλλοι εἰς τὸ νὰ κατασκευάζωσι προβῆας εἰ ἐνδόματα, ἢ εἰς τὸ κλώθειν, πλέκειν, ἢ υφάνειν, εἰς ἑξ αὐτῶν γενικῶς ἀναγινώσκει δυνάτα πρὸς διασκόδασιν καὶ διδασκαλίαν ὄλων. Αἱ πλείτεροι ἀγροτεαὶ κατοικίαι ἔχουν μικρὰν τινα βιβλιοθήκην, συναλλάττουσι δὲ μεταξὺ τῶν τὰ βιβλία. Ἐπειδὴ δὲ τὰ οἰκήματα ταῦτα εἶναι διεσπορισμένα ἐπὶ ἐρήμῳ τόπῳ, καὶ μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, δὲν εἰσολύονται νὰ κάμνωσι τὰς ἡλλαγὰς ταύτας, ἐκτὸς ὅταν συνῶνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν· εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρῴρισονται πάντοτε τινὲς, ὅσον καὶ ἂν ἦναι δύσκατα· ὁ αἰρέας. Εἰς πολὺς ἐνορίας ὑπάρχει μικρὰ τις συνάθροισις βιβλίων, κτήμα τῆς ἐκκλησίας. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἐπιστατεῖται ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου, ὅστις δανείζει τὰ βιβλία εἰς ἰποικονομήποτε τῆς περιοχῆς οἰογόνειαν, ἥτις ἐπιθυμεῖ

αὐξήσῃ τὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ διασκέδασιν μέσα της. Ὁ ἑφημέριος, συνεργῶν κάποτε με τοὺς γονεῖς, εἶναι καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς ἐνορίας, καὶ κρατεῖ κατὰ σκεπτικὸν τῆς νοσητικῆς καὶ ἡθικῆς βελτιώσεως τῆς νεολαίας τοῦ ποιμνίου του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπόκειται εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπίπονά των ἐνασχολήματα, δὲν ἀπολαμβάνει εἰμὴ ὀλίγα περιπλέον προνόμια ἢ ἀναπαύσεις, καὶ βαστάζει τὴν θῆσιν αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν, ὅπου ὅλοι προσπαθοῦν νὰ διδαχθῶσι, μόνον διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν νοσῶν αὐτοῦ ἀποκτημάτων. Εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν αὐτῶν κώδικα ὑπάρχει νόμος τις, παράξενος μὲν, ἀριστον ὅμως ἔχων σκοπὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ κληρὸς τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίσῃ ὅποιονδήποτε γάμον, ὅταν ἡ μελλοντικός δὲν δύναται νὰ ἀναγινώσκη· οὔτω δὲ με τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρὸς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρέμεται τὸσον πολὺ, προβλέπει ὁ νόμος οὗτος διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων της. Παρατήρησαν δύο Ἀγγλοὶ περιηγηταί, ὅτι, ἐκτὸς εἰς τὰ μεγάλα ἀλιευτικὰ καταστήματα, ἦτο σπανιότατον νὰ εἶρη τις Ἰσλανδὸν ὁποιονδήποτε, ὅστις δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ ἀναγινώσκη καὶ νὰ γράψῃ. Ἀλλ' ἡ μάθησις αὐτῶν δὲν περιορίζεται εἰς τοῦτο. Τὰ Λατινικὰ συγκροτοῦν μέρος τῶν μαθημάτων τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ τοῦ κλήρου—οἱ Ἰσλανδοὶ εἰς γράφουν αὐτὰ καὶ ποιητικὰ καὶ πεζικὰ· συμβαίνει δὲ πολλάκις, ἐνῶ διέρχεται τὴν χώραν αὐτῶν ὁ ξένος, ν' ἀκούσῃ τὸν χωρικὸν ὁδηγὸν του ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτὸν Λατινιστῇ, καὶ τὸν ξενοδόχον του τὸ ἐσπέρας, ἐπιστρέφοντα ἰσως ἀπὸ τὸ ταπεινὸν ἡμερολόγιον τοῦ σιδηροδρομίου, νὰ συνδιαλέγεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Εἰργιλίου καὶ Κικέρωνος, με κομψότητα καὶ εὐροίαν. Ὅχι ὀλίγοι τῶν πτωχῶν τούτων νησιωτῶν γνωρίζουν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογαί. Ἀπὸ τὰς νεωτέρας διαλέκτους ἐκάλλ' ῖργησαν τὴν Δανικὴν, τὴν Γερμανικὴν, καὶ τὴν Ἀγγλικὴν. Τὸ 1810 εἶχαν μεταφράσεις ἀπὸ τινος τῶν ἀρίστων Ἀγγλῶν συγγραφέων.

Αἱ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου διαδεδομέναι γνώσεις εἶναι τὸσον μᾶλλον ἐκπληκτικαί, καθόσον, διὰ τὴν ἐκ τῆς χιόνας καὶ τὴν δυσκρασίαν τοῦ καιροῦ συχνὰς διακοπὰς τῆς συγκοινωνίας, διὰ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι εὐρίσκονται νὰ ἐργάζωνται σχεδὸν ἀδιάκοπως πρὸς διατήρησιν ἑαυτῶν, καὶ δι' ἄλλας περιστάσεις, οἱ Ἰσλανδοὶ δὲν δύναται ν' ἀκούσθῃσιν ἐκτεταμένοντι σύστημα δημοσίου ἐκπαίδευσως, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν καὶ διάδοσιν τῶν γνώσεων ἐξαρτῶνται ὅλως διόλου ἀπὸ τοῦς ἰδιωτικοῦς αὐτῶν πόρους καὶ οἰκιακὰς ἐξείας. Τὸ 1810 ὑπῆρχε μία μόνον δημόσιος σχολὴ κατ' ὅλην τὴν νῆσον.

Αἱ ἀραταὶ τέχναι δὲν ἐκκαλλιεργήθησαν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν μετὰ τὴν αὐτὴν ἑξέασιν ὡς ἡ φιλολογία. Μολονότι ἀπὸ τοῦς ἀρχαίους νόμους τοῦ τόπου ἡ μουσικὴ, ὡς καὶ ἡ ποίησις, ἐγένετο κλάδος τῆς κοινῆς ἐκπαίδευσως, ἡ μουσικὴ τῶν ὁμῶς διέμεινε στάσιμος καὶ ἀπλου-

στάτη, ἢ μᾶλλον βάρβαρος. Καὶ ἡ ζωγραφικὴ δὲ καὶ ἡ γλυπτικὴ δὲν ἔκαμαν περισσοτέρας προόδους. Πλὴν δίκαιον εἶναι νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ὁ περιβόητος νεώτερος ἀγαλματοποιὸς, Thorvaldson, ὅστις διέτριψε τὸσον πολὺν χρόνον εἰς τὴν Ῥώμην, εἶπε ἦτο μόνον τοῦ μεγάλου Κανόβα δευτέρος, ἐγεννήθη ἀπὸ Ἰσλανδόν.

Ἐκδέσαντες τὴν φιλαναγνωσίαν, περιεγράψαμεν ἤδη τὴν κυριωτέραν διασκέδασιν τῶν ἀνθρώπων τούτων. Ἄλλην διατριβὴν ἔχουν, συνεχόμενοι ὁπόταν εἰκαιρῶσι, νὰ διηγῶνται πρὸς ἀλλήλους τὴν ἱστορίαν τῶν παρεληλυθότων, ἕστε, μέχρι τῆς σήμερον, δὲν εὐρίσκεις Ἰσλανδόν, ὅστις δὲν γνωρίζει καλὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του. Ἀπαγγέλλουν δὲ καὶ στίχους εἰς τὰς πανηγύρεις των, ὅπου γενικῶς δὲν πίνουν εἰμὴ σκεῖα· σμὰ τι ἀπὸ ἰδωρ καὶ γάλα. Γνωρίζουν μὲν δι' ὅρα ευφυὴ χαρτοπαίγνια, ἀλλὰ ποτὲ δὲν παίζουν δι' ἀργύριον.

Ἡ κοινὴ τροπὴ τῶν πολιτισμένων τούτων χωρικῶν εἶναι ἀθλιωτάτη. Ἄρτον πολλάκις δὲν ἀπογεύονται διὰ μῆνας, καὶ ὁ τὸν ὁποῖον δὲ τρώγουν συνίσταται ἀπὸ ὄξυνα παξιμάδια, καὶ ἀπὸ σκληρὸν βρίζινον ψωμίον, ἐκ τῆς Κοπενάγης εἰσαγόμενα. Ἰχθύες εἶναι τὸ κυριώτερον τῶν ἀπ' αὐτοῦς ἀναλισκομένων εἰδῶν, τρώγουν δὲ καὶ τὸ κράς θαλασσίων λύκων καὶ φαλαινῶν. Εἰς μεγάλους κινδύνους ὑπέκεινται, ἐνῶ ἀλιεῖον εἰς τὰ θορυβώδη πελάγη των· μολονότι δὲ ἀπαντοῦν αὐτοὺς με γενναϊότητα, δὲν τοὺς λανθάνει ὁμως ποσᾶς ἡ ὑπαρξίς των. Ὅποταν σηκώνονται ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, ἐκβάλλουν ευλαβῶς τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των, ψάλλουν ἐκ συμφώνου ἱμνον τινα σύντομον, καὶ με προσευχὴν παραδίδουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐλεήμονα τοῦ Παντοκράτορος ὑπεράσπισιν.

Πρωτικῶς, οἱ Ἰσλανδοὶ δὲν εἶναι οὔτε δυνατοὶ οὔτε ὠραῖοι· κατὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν λέγονται πρῶτοι, σκεπτικοί, καὶ σοβαροί· δὲν ἔχουν ευθυμίαν θορυβώδη, ἀλλὰ σώφρονα, μετριασμένην ἡλιότητα, ἥτις εἶναι καλὴτέρα, καὶ διαρκεὶ πολὺ μᾶλλον. Ἡ φιλοξενία, κατ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἀρετὰς των. Δὲν ὑπάρχει λαὸς εἰς τὸν κόσμον περισσώτερον προσκολλημένος εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποῖαν, ψυχράν, θυελλώδη, καὶ ἔρημον, τὴν προτιμοῦν πάσης ἄλλης χώρας. Τῆς Ἰσλανδίας ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς λογαριάζεται ὡς πενήτηντα χιλιάδες.

Τῶν ἀνω εἰρημίων θερμῶν πηγῶν τῆς Ἰσλανδίας ἔμπορεῖ νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης λεπτομερὴ περιγραφὴν εἰς Σελ. 135 τοῦ πρώτου τόμου τῆς Ἀποθήκης.

ΟΣΤΙΣ, ὀλίγα ἔχων, χρειάζεται ἀκόμη ὀλιγώτερα, εἶναι πλουσιώτερος τοῦ πολλὰ μὲν ἔχοντος, ἐπὶ δὲ πλειότερα χρειάζομένου. Κρέμεται ἡ ἀληθινὴ ευχαρίστησις ὅχι ἀφ' ὅσα ἔχομεν, ἀλλ' ἀφ' ὅσα ἐπιθυμοῦμεν· ἀρκετὰ εὐρύχωρος ἦτον ὁ πῖθος διὰ τὸν Διογένην, ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν ἔχωρεν τὸν Ἀλέξανδρον.